

JOB

Job (9) is een slim, creatief en leergierig kind, met gevoel voor muziek en tekenen. Zijn interesse in de wereld om hem heen maakte dat hij zich al op driejarige leeftijd spelenderwijs alle letters en cijfers had aangeleerd. Hij was handig met alle digitale middelen, maakte prachtige tekeningen en bedacht originele oplossingen voor alledaagse problemen.

Basissschool

Eenmaal op de basisschool kreeg hij het echter moeilijk. Hij moest zich houden aan volgordes, bleek moeite te hebben met het zien van verschillen, moest herhaaldelijk kleine opdrachten doen waardoor hij het overzicht verloor en raakte geregeld in paniek als hij de juiste woorden niet kon vinden.

In groep 3 was Job geen hoogvlieger met lezen en rekenen. Zijn scores waren net aan voldoende. Dit in tegenstelling tot zijn algemene gedrag en niveau bij andere vakken. De juf vertelde dat Job in de gaten werd gehouden in verband met mogelijke dyslexie.

Extra oefenen

De ouders van Job moesten thuis extra met hem oefenen en langzaam veranderde Job van een vrolijke leerling in een stille, gehoorzame jongen die ook thuis zijn kopje liet hangen.

`Ik ben dom,` zei hij en langzaam ging hij daar in geloven. In de weekenden en vakanties bloeide Job even op en werd hij weer de oude, ondernemende jongen van vroeger. Zodra hij weer naar school moest, nam zijn onmacht het over.

Aan het eind van groep 3 ontstond er twijfel bij de juf of Job wel naar groep 4 kon. Jaargroep 3 overdoen zagen de ouders echter niet zitten. Job verveelde zich nu al. Hij zou daar sociaal emotioneel niet op zijn plek zijn en de uitdaging moeten missen bij de andere lesstof. Ze vroegen zich af waarom er niet uit kwam wat erin zat.

Onderzoek Wereldspel

De ouders besloten een onderzoek te laten afnemen. Met behulp van het non-verbale onderzoeksinstrument het Wereldspel, en een didactisch onderzoek, kwam naar voren dat Job zeer visueel was ingesteld en moeite had met de overschakeling naar taal. Zijn cognitieve vermogens waren echter bovengemiddeld, waardoor hij behoorlijk kon compenseren. Hierdoor waren bepaalde zaken niet aan het licht gekomen.

Job las bijvoorbeeld op herkenning (zoals beelddenkers meestal doen). Hij keek naar de vorm van een woord (twee rondjes, een stokje aan het begin en twee golfjes aan het eind = BOOM) en op context (het bijbehorende plaatje van een vogel in een boom = MUS IN DE BOOM). Met de huidige leesmethodiek waarbij vaste woorden langere tijd worden

gebruikt, was de slimme, snel kijkende Job niet door de mand gevallen bij de toetsen. Bij het zien van een eerste letter en/of plaatje, gokte hij het woord of de zin en vaak was dat goed.

Ook bij het rekenen had hij zo zijn eigen strategieën. Door snel in gedachten te tellen, kon hij sommen toch nog binnen de tijd oplossen. Inzicht in wat rekenen en lezen nu echt was en waar het toe diende, had hij niet. Hij was het overzicht kwijt. Zijn CITO scores waren net aan voldoende. Hij zou het zeker niet redden in groep 4 zonder begeleiding.

Begeleiding

In overleg met school mocht Job naar groep 4 als hij daarnaast begeleiding kreeg. Mijn eerste gesprek met Job was puur gericht op herkenning en erkenning. Door uit te leggen dat hij in beelden dacht en in te gaan op de mogelijkheden daarvan, ontstond een intensief gesprek, waarbij we zelfs het model van het brein bestudeerden. Job realiseerde zich dat hij niet dom was, maar dat zijn hersenen op een andere manier leerden. De uitdrukking *`trekken aan een dood paard`* werd hem pijnlijk duidelijk. Er viel een last van zijn schouders. De weg was vrijgemaakt naar hoe het wel kon. De weken erna hebben we alle lesstof nogmaals doorgenomen, maar nu vanuit het standpunt: eerst het kader (geheel) en de functie (bedoeling) duidelijk hebben, verbanden leggen en dan pas de diepte in.

Door alle letters en klanken te rubriceren en in een overzichtelijk kader te plaatsen, ontstond overzicht. Voor een beelddenker cruciaal! Ik vertelde Job dat kijken naar de vorm van woorden niet handig is. Je loopt dan vast in het verdere leesonderwijs. Ik liet het bord zien van een doodlopende weg. Spellengedrag is belangrijk bij vreemde talen. Kijken naar details is op school cruciaal. Beter is het om je hersenen te oefenen in het zien van details: letters en kleine clusters. Lezen vergt oefenen, veel oefenen. Hersenen hebben het oefenen nodig om dingen te automatiseren. Hierdoor bouw je je leessnelheid op zonder fouten te maken. Ik liet hem het bord zien van 130 km per uur en hij lachte.

Visuele leertechnieken

Ook bij het rekenen verliep dit zo. We gingen terug naar de basis en bouwden langzaam naar inzicht en doorzicht. Eerst de context, dan pas de feiten!

Om zijn gedachten te ordenen leerde ik Job speciale visuele leertechnieken aan. Door lesstof te visualiseren, door te doen, te associëren en te ervaren, kon Job de dingen beter onthouden. Job leerde het taaldenken te combineren met zijn oorspronkelijke beelddenken. Hierdoor kan hij optimaal gebruik maken van zijn talenten.

Zowel school, ouders als Job merkten dat dit het handvat was om zijn schoolcarrière succesvol te laten zijn. De juf heeft de aantekening *`dyslexie`* laten vervallen en zich verdiept in het beelddenken. Tot haar verbazing kwam ze erachter dat ook zij een visuele voorkeur heeft en dit

diep had weggestopt. Nu werkt ze in haar klas veel meer divergerend: ze geeft eerst het kader en het doel aan, en richt zich daarna pas op de details van de lesstof. Het inoefenen gebeurt nu veel multifunctioneler: alle zintuigen worden ingezet en alle kinderen hebben hier baat bij.

En Job?

Hij weet nu hoe hij moet leren. Hij heeft de motivatie om het te doen en weet waar zijn valkuilen liggen. Zijn ouders hebben de slimme, creatieve Job terug die met plezier naar school gaat.

Uit een brief van de moeder van Job:

`Jobs zelfvertrouwen is erg toegenomen. Hij geloof in zichzelf en hij gebruikt zijn talenten nu veel gericht. Nog steeds is school niet zijn ding, maar hij kan er mee omgaan en weet nu hoe hij moet leren. Ik ben blij dat je dit met het Wereldspel hebt kunnen ontdekken. Het vertellen kon hij niet. Zonder deze hulp weet ik niet waar Job geïndigd was, zowel persoonlijk als school technisch gezien.`

Naschrift: Job is nu 12 en zit in groep 8. Na de zomer gaat hij naar de brugklas HAVO/VWO. Hij zit lekker in zijn vel en is zeer gemotiveerd om te leren.